

Terugblik Edison Klassiek Gala 2017

Voor het tweede achtereenvolgende jaar werden de Edisons Klassiek uitgereikt tijdens het live op NPO 2 uitgezonden tv-programma Podium Witteman. Dat wordt weliswaar uitgezonden vanuit De Hallen Studio's in Amsterdam, een voormalige tramremise, maar tijdens de uitzending werd maar weer eens duidelijk dat klassiek een alles behalve uitgerangeerd genre is. Met de Edisons als spoorboekje maakten Paul Witteman en zijn team een mooie tocht door het klassieke muzieklandschap, waarbij verschillende stations werden aangedaan.

Het debuut

De trein was nog niet eens goed op stoom, toen de eerste winnares zich al aandiende: Lucie Horsch kreeg de Edison voor haar debuutalbum Vivaldi. De jury, bestaande uit Maartje Stokkers, Guido van Oorschot, Tonko Dop, Marian van der Meer, Wim Vos en meestemmend juryvoorzitter Mischa Spel, schreef hierover: "Door de blokfluit van Lucie Horsch klinkt Vivaldi's muziek afwisselend speels, levenslustig, intens, melancholiek, ernstig, duister en melodieus. Ongeveer zoals het leven zelf. Vanaf de eerste noten voel je dat Horsch met huid en haar in de muziek is opgegaan." Vooral met dat laatste was de muzikante het roerend eens. Wat haar vooral in de muziek van Vivaldi aanspreekt, is dat er veel contrast in zit tussen langzame delen en virtuositeit. Met name die virtuositeit kwam goed tot uitdrukking in het laatste deel van het flautino-concert van Vivaldi, dat Horsch daarna met het orkest Ludwig speelde.

Solist instrumentaal

Meesterpianist Arcadi Volodos, van Russische komaf, maar al jaren woonachtig in Madrid, zat daarna al achter zijn vleugel klaar om een Edison in ontvangst te nemen voor zijn cd Volodos Plays Brahms. Maar eerst trok Paul Witteman het virtuositeitsthema door en vroeg Volodos wat die bedoelde met zijn recente uitspraak dat hij een virtuoos was, maar dat de virtuoos in hem dood is. De pianist antwoordde daarop, dat hij geen enkele band meer voelt met zijn oude opnamen. "Die kunnen we dus net zo goed weggooien", concludeerde Witteman.

Het stuk dat Volodos daarna speelde, lijkt echter een blijvertje. Het betrof een eigen bewerking van het lied Het Is Mooi Hier van Sergej Rachmaninov, dat de gastheer als 'engelachtig' aankondigde.

Edison Oeuvreprijs

"Hij is de vleesgeworden muziek", aldus de jury over Ton Koopman. Dat is niet overdreven, gezien diens oeuvre van bijna 4500(!) cd's. Dus als *iemand* een Oeuvreprijs verdient... Die bestond, behalve het beeldje van Thomas Edison, ook uit een eerbetoon van huispianist Mike Boddé. Gevraagd hoe een katholieke jongen uit Zwolle aan zijn fascinatie voor een Duitse protestant als Bach komt, zei Koopman: "Er is geen grotere

componist dan Bach." Hij noemt zich zelfs een 'leerling van Bach', hoewel hij niet zeker wist of die hem zou accepteren.

Gedurende het interview bleek vooral de bevlogenheid van Koopman met zijn eigen werk en voor de componisten waarvan hij werken uitvoerde.

Maar daar zijn grote kosten mee gemoeid, dus toen enkele jaren geleden een subsidie werd ingetrokken, bracht dat Koopman, zoals zoveel anderen, in flinke problemen. Hij legde uit dat zijn koor en orkest het momenteel moeilijk hebben, enerzijds door het dichtdraaien van de subsidiekraan, en anderzijds doordat de zalen minder willen uitgeven, omdat zij gewend zijn dat ensembles die wel subsidie krijgen goedkoper kunnen optreden. Dat heeft Koopman ertoe gebracht te besluiten dat als de volgende subsidieaanvraag negatief beoordeeld wordt, hij moet stoppen met zijn Amsterdam Barok Orkest en Koor. Het is immers moeilijk aan sponsors te komen, omdat iedereen die geen subsidie meer krijgt in dezelfde vijver vist.

Dat wil overigens niet zeggen dat hij zal stoppen met werken, want hij heeft zijn vrouw aangegeven tot zijn 85^e te willen doorgaan. In die tijd zou hij zich onder andere willen verdiepen in de symfonieën van Haydn.

Met countertenor Maarten Engeltjes en Bob Smith op de viola da gamba speelde Koopman het stuk Jubilate Domino van Dietrich Buxtehude.

Terwijl de prijswinnaar naar zijn orgel liep, beantwoordde Engeltjes de vraag waarom hij het terecht vindt dat Koopman de oeverprijs heeft gekregen met: "Ton is het Rijksmuseum van de oude muziek. Kennis en kunde samengevoegd in een heel fijn mens."

Extra prijs

Voorafgaand aan de Publieksprijs leek het klassieke muzikkenner Floris Kortie een aardig idee om een extra prijs aan de avond toe te voegen: de Podium Witteman Duimpje Omhoog. Die zou worden toebedeeld aan het klassieke gezelschap dat het publiek het beste weet te bereiken via social media. Eervolle vermeldingen waren er voor de trombonesectie van het Concertgebouworkest (die onder de titel 'Vorbereidungen Mahler 4^e Symfonie' een [atypisch filmpje](#) plaatsten van een ogenschijnlijk hilarisch boottripje op het meer van Luzern), het Nieuw Amsterdams Klarinet Kwartet (dat met een [vrolijke woordspeling](#) mensen probeerde te werven voor de laatste kaartjes voor een concert in Wilp) en de jongerenvereniging van het Concertgebouw, Entree (die in een social mediacampagne klassieke muziekstukken heel letterlijk uitbeeldden, wat bij het filmpje over Bachs Air On A G-String nogal wat [controversie](#) opleverde).

Maar als winnaar werd door de eenmansjury, bestaande uit Floris Kortie, gekozen: de Nationale Opera en Ballet, dat op alle social media actief is met humor, scherpte en zeer deelbare content. De jury was vooral gecharmeerd van een filmpje waarin [kinderen worden geconfronteerd met opera](#).

Publieksprijs

De strijd om de Publieksprijs werd dit jaar ook via de social media gestreden. Het publiek had een maand lang de tijd om te stemmen op een van de vijf genomineerde albums. Na een ware race om de eerste plaats kreeg uiteindelijk het album *Carrousel*, uitgevoerd door Holland Baroque en Eric Vloeimans, de meeste stemmen. Kortie omschreef het als 'een samenwerking die oude muziek weer als nieuw doet klinken en nieuwe muziek eeuwenoude diepte weet mee te geven'. Het nummer *Monseigneur Charles* dat zij speelden, is daar een mooi voorbeeld van.

De ontdekking

Johann Gottlieb Goldberg heeft nog nooit een Edison gehad, ondanks dat de wereldberoemde klaviervariaties van Bach naar hem vernoemd zijn. Het verhaal gaat, dat Goldberg deze werken moest spelen voor een ziekelijke graaf, die leed aan chronische slapeloosheid. Nader onderzoek haalt dat verhaal overigens onderuit, want Goldberg zou bij het leveren van de partituur pas 14 jaar zijn geweest en die moeilijke stukken op die leeftijd nooit hebben kunnen spelen.

Toch werden de Goldberg Variaties dit jaar geëerd met een Edison. Die ging naar de Italiaanse ontdekking Beatrice Rana. De pianiste laat volgens het juryrapport nieuwe kanten horen van en geeft diepere inzichten in een stuk dat we allemaal zo goed *denken* te kennen.

Het koor

Cappella Amsterdam kreeg een Edison voor haar uitvoering van *Kanon Pokajanen* van de Estse componist Arvo Pärt. Omdat dirigent Daniel Reuss in Bilbao dirigeerde, was hij niet in de uitzending aanwezig, maar wel schoven de voorzitter van het bestuur van Cappella, Job Cohen, en mezzosopraan Suzanne Verburg bij Paul Witteman aan tafel.

Net als Ton Koopman had ook Cappella afgelopen jaar te maken met het schrappen van subsidies. Daar is nauwelijks beroep tegen mogelijk. Cohen noemde dat een fout in de structuur, die niet alleen de gedupeerden, maar de hele Nederlandse muziekwereld in de problemen brengt. Immers: door het geringe aantal koren van dit niveau komen ook andere organisaties die met het koor zouden willen samenwerken, daardoor opeens zonder te zitten.

Verburg gaf aan dat deze Edison, juist na een jaar zonder subsidie, waarin de muziek het koor heeft gedreven, een enorme stimulans is. Dat Cappella wel degelijk bestaansrecht heeft, bleek uit een prachtige meerstemmige vertolking van het wiegeliedje *Kuss-Kuss*, Kallike, met Mike Boddé op piano.

Deze geslaagde uitzending van Podium Witteman is nog een jaar lang terug te kijken via [Uitzending Gemist](#).

De internationale winnaars die hun Edison op een ander geschikt moment krijgen, zijn:

De solist - vocaal: Carolyn Sampson (Debussy/Poldowski/e.a. - A Verlaine Songbook) - New Arts Int., BIS Records

Kamermuziek: Nicolas Altstaedt & Fazil Say (Say/Debussy/e.a. - 4 Cities) - Warner Classics

Het orkest: Gewandhausorchester Leipzig o.l.v. Andris Nelsons (Bruckner - Symphony No. 3) - Universal Music, Deutsche Grammophon

De opera: MusicAeterna o.l.v. Teodor Currentzis (Mozart - Don Giovanni) - Sony Classical

Het document: Mstislav Rostropovich (Various - Rostropovich: Cellist Of The Century) - Warner Classics

Zilveren Fonograaf

Tijdens de 'nazit' van de uitzending, waar genodigden en prijswinnaars nog eens goed konden napraten, werd nóg een belangrijke industrieprijs uitgereikt: de Zilveren Fonograaf. Die wordt toegekend aan personen die zich op bijzondere wijze verdienstelijk hebben gemaakt voor de muziekindustrie en dat is tot nu toe pas 20 keer gebeurd.

De winnaar van de 21^e Zilveren Fonograaf heeft zeker een indrukwekkend cv: hij is al jarenlang directeur van het toonaangevende label Challenge Records International, heeft onlangs een digitaal platform voor klassieke muziek opgezet (MeloMe), nam radiostation Classic FM over van TMG, is al 22 jaar lid van het bestuur van NVPI Audio, waarvan 9 jaar ook van de NVPI-federatie, is bestuurslid van STOMP en lid van de raad van toezicht van Sena.

Totaal overdonderd nam Anne de Jong het beeldje in ontvangst, en noemde als rode draad en zijn belangrijkste drijfveer: 'muziek naar de mensen brengen'.

Dat is in het kort ook de missie van de Edison Stichting, dus reken maar dat die traditie wordt voortgezet!

Werner Schlosser